СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 255. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 31. жовтня, 1929. VOL. XXXVII. No. 255. Jersey City, N. J., Thursday, October 31, 1929. THREE CENTS.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ОРГАНІЗУЄ РОБІТНИКІВ ПОЛУДНЯ

ЗАДЛЯ ЦЬОГО ВІДКЛАДАЄ КОНГРЕС ПАНАМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН, 30. жовтня. — Виліем Ґрін, президент Американської Федерації Праці, заявив, що примушений відкликати конгрес Панамериканської Федерації Праці, який мав відбутися в Гавані 6 січня 1930 року. Сталося це тому, що Федерація занята тепер великанською працею в справі організовання робітників полудневих стейтів до тої міри, що вся її увага звернена тепер на ту важну справу. Дотого всі найкращі організатори Федерації заняті тепер організованням робітників і не в силі брати участи в конгресі. Тому конгрес буде відложений.

УСПІХИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

50 ДЕРЖАВ ПІДПИСУЄ НОВИЙ ЖЕНЕВСЬКИЙ ДОГОВІР, ЯКИЙ УЛЕКШИТЬ ДОЛЮ РАНЕНИХ У ВІЙНІ.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Еліот Водсворт, голова американської делегації на міжнародну конференцію Червоного Хреста, подав успіхи тої конференції. Він піднес, що на конференції підписано новий міжнародний договір, який буде мати далекосягле значіння підчас війни. Бо ото 50 держав зобовязалися не обстрілювати тих літаків, якими будуть довозити ліки, або в яких будуть відвозити ранених. Водсворт твердить, що тисячі людей можна було підчас світової війни вратувати від смерти, коли би їх можна було відвезти на протязі кількох годин з поля битви до таких великих шпитальних центрів як Берлін чи Париж. А так везли їх кілька днів і не диво, що багато з хорих вмирало по дорозі.

Разом з тим зобовязалися всі держави пересилати негайно одні одним звіти щодо полонених і ранених, щоби в той спосіб заощадити болю родинам, котрі нераз роками мучаться, не знаючи, що сталося з їх рідними.

ЗНОВУ НОВА БІРЖЕВА КАТАСТРОФА.

СВОЄЮ ВЕЛИЧИНОЮ ПЕРЕВИЩИЛА ВСІ ПОПЕРЕДНІ. АЛЕ ТЕПЕР ВПАЛИ ВЖЕ ЖЕРТВОЮ ГРУБІ РИБИ.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — На нюйорській біржі діються страшні річи. Кожда минута приносить там фінансову руїну ріжним спекулянтам, розкиненим не тільки по Америці, але й по всьому світі. Вчора продано 16,410,030 шерів. В той спосіб осягнула біржа небувалий досі оборотовий рекорд.

За той один день спекулянти втратили понад 16 міліардів долярів. По всіх брокерських офісах можна побачити масу людей, на яких лицях відбивається вся трагедія; так що не треба їх питати, що сталося.

Кажуть, що вчорашний день не діткнув людей бідних. Бо бідні спекулянти побанкротували ще тому тиждень. Малих спекулянтів змела біржа тисячами вже першого дня, як тільки ціни почали нагло спадати. Вчора потратили вже самі міліонери, котрі інвестували свої капітали в твердих паперах.

ОДНІ ТРАТЯТЬ, ДРУГІ ЗАРОБЛЯЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Крах на нюйорській біржі приніс величезні втрати спекулянтам, але великий заробок для телефонічних, телеграфічних, каблевих і радієвих компаній. Заморський телеграфічний рух зріс на 100%. Всі міста, до Лос Енджелес і Сен Френсиско включно, були вчора цілий день і ніч у безперервнім полученню з нюйорською біржею.

ЖЕРТВИ СПЕКУЛЯЦІЇ.

ПРОВИДЕНС, Род Айленд, 30. жовтня. — Давид Корн, літ 57, купець і спекулянт, слідив у свого брокера за падіанням шерів на нюйорській біржі й так тим загризся, що упав неживий з крісла в хвилі, коли донесено про новий крах на біржі.

КЕНЗАС СИТІ, 30. жовтня. — Джан Швицґебель відобрав собі життя револьверовим вистрілом, повідомивши приятелів, що не може сплатити довгів. Його брат заявив, що Швицґебель зіграв на біржі.

ФАРМЕРИ ПОВИННІ МОВЧАТИ.

ТАКУ НАУКУ ДАЄ ЇМ ЛАБИСТ ҐРУНДІ.

ВАШИНГТОН, 30. жовтня. — Перед сенатським комітетом, котрий розбирає справу лабістів, зізнавав старий ветеран-лабіст, Джозеф Р. Ґрунді, президент Пенсилвенійського Товариства Промисловців. Він каже, що сенат має клопіт з тарифою тому, що фармерські сенатори зі заходу забогато собі позволяють. Ґрунді піднес, що це нерозумний поділ, коли західні нерозвинені стейти мають стільки сенаторів, скільки має так високо розвинений і такий багатий стейт, яким є, приміром, Пенсилвенія.

ЛЮКСУСОВІ ЧИ ДЕШЕВІ АВТОМОБІЛІ?

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Нюйорські торговці автомобілями вже тепер витягають консеквенцію з краху на біржі. Вони твердять, що тепер великі й дорогі автомобілі не знайдуть попиту, а тільки дешеві.

СОВІТСЬКІ ЛЕТУНИ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Сьогодні прилетять сюди совітські летуни, котрі з довшими й меншими перервами перелетіли на совітськім монопляні дорогу з Москви до Ню Йорку.

ЕКСПЛЬОЗІЯ В АВТІ.

ГАТ СПРИНҐС, Аркензо, 30. жовтня. — В автомобілю, який стояв на улиці, счинилася експльозія, наслідком якої згинуло трох людей. Виходить, що в автомобілю знаходилася нітрогліцерина, яка спричинила вибух.

ЗАГИНУВ ЛІТАК.

На Середземному морі загинув великий літак „Сіті оф Ром", який летів з Індії до Англії. Це сталось підчас великої бурі над морем. На літаку знаходилося семеро людей, які загинули разом з літаком.

БЕРЕЗОВА КАША В АНГЛІЇ.

Англійське законодавство не погоджується з „нашими" поглядами щодо роду кари. Поліційний суд у Лондоні засудив 11 хлопців, що крали овочі в чужих садах, на „березову кашу". Вони прийдуть на поліцію з батьками і там у присутности урядовців і батьків їх виперіщать. Цієї методи вживають ще й досі в англійських школах.

ЗАСЛАННЯ ГРУЗИНЦІВ НА СИБІР.

З Москви повідомляють: У радянській Грузії перевели большевики масові арештування серед грузинських діячів, близьких до партій соціял-демократичної або соціял-федералістичної. 67 арештованих вислано адміністративним порядком до тобольської губернії. В Тифлісі переведено арешти нічною порою, щоб уникнути демонстрації населення.

НОВІ ПАНСЬКІ ФІЛЬВАРКИ.

Президія Ущеробсекції ухвалила, щоб робкоопи завели в себе насамперед молочарські фарми, особливо там, де організація, що провадить молочарство, працюють у цій галузі незадовільно або цих організацій зовсім нема. Слід відзначити, що деякі робкоопи в Донбасі уже заводять свої фарми, як нпр. алманський на 500 та альчевський на 300 корів. Одеський робкооп будує молочарську фарму на 1,000 корів, а для Харкова будується біля ст. Рогань фарма на 1,500 корів.

40 ОТРУЇНИЦЬ.

На Мадярщині відкрила поліція цілу низку злочинів в околиці Тісакірт, Наґірева і Окешке, з яких деякі присипані забуттям 70 літ. Головний винуватець, акушерка Фазекас, що мала на совісти 150 осіб, скінчила самогубством. Слідство вести нелегко, тому, що тіла утроєних у більшости випадків розкладені, а крім цього якась таємна рука, заінтересована в цих злочинах, попереставляла хрести на деяких могилах. Далі: в усіх випадках, коли лікарі ствердили природну смерть, хемічна аналіза доказала смерть від арсеніку. Убийниці-отруйниці, яких є (як досі ствердили) 40, вибирали собі на свої жертви багатих старих людей, які мали постійного лікаря. Лікар, записуючи лік старому недужому, звичайно не догадувався, що смерть могла прийти від отрути, а записував у бюлетені смерти звичайну недугу: запалення легенів, удар серця. Жінки отруйниці професійно позбувалися за гроші невигідних членів рідні. Були це селянки, що мали своє випробуване отруйне зілля. Деякі з тих отруйниць робили це, як патологічні типи, з насолодою. Якби шайка отруйниць, осмілена своїми „успіхами", не була почала труїти молоді особи (мужів і любків), то їхня діяльність могла би була ще тривати не знати як довго. 49 отруйниць арештовано.

СМЕРТЬ ФОН БЮЛОВА.

У своїй віллі в Італії помер у 80-літньому віці бувший німецький канцлер Фон Бюлов. Він був визначнішим політиком у передвоєнних часах у Німеччині. Його називали другим Бісмарком за політичний хист та за рішучість у переводженню своїх плянів.

ГЛУМ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ДІТЬМИ.

В комісії 4-тої державної гімназії в Чернівцях ставилося до бакалявреату в осіннім сезоні 40 кандидатів Українців. При письмнім іспиті перепало 18, а при устнім 12. Перейшло всього 10 учеників. Є це нечуваний глум над українськими дітьми, щоби 75% перепадало при іспитах.

ПАЛАТА САПЄГІВ У ЛЬВОВІ.

З польської преси довідуємося, що митрополит Шептицький мавби носитися з думкою закупити палату князів Сапєгів у Львові, щоб улаштувати в ній український музей. Не знаємо, на скільки правди в цій вістці, одначе Поляки бють на трівогу, щоби не допустити до того, щоби стан посідання Українців у Львові побільшився, і то таким цінним набутком.

КОЛИ ДВІ В ОДНОГО ЗАЛЮБЛЯТЬСЯ.

Тому кілька днів хотіли відобрати собі життя в льокалю університету в Клюжі (Румунія) дві дівчині: одна 20, а друга 19 літ. Вони випили карбічної соди, розпущеної в оцті. Коли вони почали вити з болю, відвезли прохожі їх автомобілем до шпиталю, де їм дано першу поміч. У на[?] гертці одної з них знайдено листа, заадресованого до властей, що вони не могли найти інакшої розвязки, як самовбивство, бо любили одного й того самого молодця й були задобрі приятельки, щоби могли були інакше поступити. Стан обох дівчат поважний.

НОВИЙ НАСТУП НА УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ В РУМУНІЇ.

Півофіціяльна „Дрептатеа" уважає в окремій статті кольонізацію найпекучішим завданням держави в повоєнним часі. Дотеперішні правительства не підприняли відповідних мір для практичної розвязки цеї проблеми; через це опинилися кольоністи в постійній нужді. Національно-царанистична партія повинна була перебрати владу, щоби започаткувати через міністра рільництва широко закроєну кольонізаційну політику, яка повиннаб обнимати дві сторони: господарську й національну. Раціональна організація кольонізації це проблема великої господарської далекосяжности, бож в інтересі держави лежить використати державні землі й запаси, що залишилися по вивласненні, для модерної землеробки. Національне значіння насаджування Румунів в областях над українською, угорською й болгарською границями таке ясне, що не треба над ним більше розводитися. Для цеї ціли приготовляється відповідний закон, до здійснення котрого приступить правительство негайно.

Ось нова благодать Румунії для українського населення Буковини й Бесарабії.

МІЖПЛАНЕТНА РАКЕТА.

Німецький професор Оберт викінчує ракету, яку задумує вистрілити з такою силою, що осягне вона височінь 40 кільометрів над землею. В ракеті буде вбудоване всяке приладдя для міряння рідкости воздуху, теплоти, вітру й инше. Ракета буде вистріляна над Північним морем.

РУМУНСЬКІ СТУДЕНТИ БЮТЬ ЖИДІВ І ВИКИДАЮТЬ ІЗ ПОЇЗДІВ.

З Букарешту повідомляють, що в черновецькому поїзді напали румунські студенти на подорожних жидів, били їх і повикидали багато з них із поїздів на ріжних стаціях.

ТАЙНИЙ РОСІЙСЬКИЙ СКАРБ.

В одним домі в Білгороді знайдено великий скарб вартости 500 міліонів динарів. Цей скарб схований у пивниці походить з Петрограду. З вибухом російської революції перенїс його один петроградський банк до Криму. По поразці білої армії перевезли невідомі цей скарб аж до Катаро, де зложився комітет, який мав опікуватися цим скарбом. З Катаро перевезли його Москалі до Білгороду, одначе жадний тамошний банк не хотів його приняти. Тому винаймив комітет пивницю і сховав там скарб. Ніхто не знав про існування цих богатств і доперва скарга еміґрантів, які домагалися судово ліквідації скарбу, викрила цілу правду. Комітет не хоче видати дорогоцінностей з тим умотивуванням, що вони належать приватним особам. Цею справою зацікавилися деякі англійські капіталісти й хотілиб закупити цілий скарб.

„СУМНЕ ЯВИЩЕ".

У „Курєрі Станиславовскому" з 22 вересня находимо статтю про новий сезон місцевого польського „Театру ім. Монюшка". Стаття кінчиться такою рефлексією: „Маємо надію, що ансабль відповість свому завданню; польське громадянство також не повинно завести. Таке сумне явище, як масове відвідування українського театру з його оперетками, при одночаснім легковаженні власної сцени, чого на жаль, були ми свідками минулого року, належить, маємо надію, до неповоротної минувшини".

ГРАБІЖИ В БЕСАРАБІЇ.

Перед кількома днями повнила шайка грабіжників на шляху Кишинів—Орґіїв два зорганізовані напади на проїздні самоходи. Між першим і другим нападом минуло вісім годин. За той час власти вспіли зорганізувати обладу й другий напад не увінчався успіхом. При першім нападі дісталося бандитам 20,700 л. Один грабіжник убитий. Два дні опісля напали інші бандити біля стації Окниці на одного священика й одного жидівського купця, забравши їм 50,000 л. Думають, що цей напад поповнив знаний Ґеорґовський, який скінчив в 1924 р. учительський семинар у Кишиневі. Він перебуває тепер у Галичині і переходить час до часу на сточинні вгорі в хотинським і сорійцким повітах.

100 РОЗСТРІЛЯНИХ ЗА ОДИН ТИЖДЕНЬ

РОСІЮ НЕ ТРЕБА ВВАЖАТИ ЕВРОПЕЙСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ. КОЛИ НЕ БУДЕ ЯКОЇСЬ КАТАСТРОФИ, ТО БОЛЬШЕВИКИ ПРИ ПОМОЧИ ТЕРОРУ УТРИМАЮТЬСЯ ПРИ ВЛАДІ. ПОЧАВСЯ ПОХІД ПРОТИ БУХАРІНА.

МОСКВА (СССР), 30. жовтня. — Позавчора розстріляно ще 15 селян за опір при відбиранню збіжжа. Таким чином загальна скількість розстріляних в Росії, підчас поновлення терору за один тиждень, виносить біля 100.

Коли вважати Росію европейською державою, як дехто помилково думає, то останню боротьбу селянства проти влади та терор влади проти населення треба би вважати ознакою ослаблення уряду. Та не треба забувати, що Росія це азійська держава, в якій ще в часи твердої влади монгольського хана Тамерляна маркувалися цілими горами черепів. Тому й донесення деяких дипломатичних чужинецьких представників у Москві своїм правительствам про критичне становище в Росії є помилковими, бо вони міряють події в Росії европейською мірою.

Правда, не можна не признати, що тепер Росія переживає критичні часи, але коли не станеться в ній чогось катастрофального, як наприклад слідуючий рік не вродить, або Сталін помре, то комуністична влада вийде переможцем.

Над головою теоретика комуністичної партії, одного з числа її найвищих жреців, Бухаріна, зависла гостра сокира комуністичної партії. В Харкові Косіор, один з близьких поплечників Сталіна, заявив, що Бухарін далі піддержує праву опозицію Троцького, хоч на останньому зїзді партії виркся її. Він знову проповідує припинення боротьби з „кулаками" в селах та полекшення при форсованню переведення соціялізму в Радянщині. Коли Бухарін не виречеться свого опозиційного становища, то слідуючий пленарний зїзд комуністичної партії мусить вирішити, які міри приняти проти нього.

Бухарін довший час був найавторитетнішим теоретиком комуністичної партії та найближчим помічником Леніна при виробленню й розповсюдненню ідеольоґії партії. Його називали жрецем, що охороняє святий огонь комуністичної партії.

Радянська влада заявляє, що вона вже виконала 65% наміченого нею пляну по збиранню сільсько-господарського податку. Та треба сказати, що це пощастило радянському урядови осягнути лише через страшні репресії проти селянства ізза його опозиції до державного збирання збіжжа.

ЧЕКІСТ РОЗЕМАН У ВАРШАВІ.

ПРИЇХАВ ЗРОБИТИ ПОРЯДКИ В РАДЯНСЬКОМУ ПОСОЛЬСТВІ. ЩЕ ОДИН УРЯДНИК ПОСОЛЬСТВА НЕ ХОЧЕ ЇХАТИ В МОСКВУ.

ВАРШАВА (Польща), 30. жовтня. — Страхопуд радянських дипломатичних місій за кордоном, чекіст Роземан, приїхав до Варшави. Він приїхав сюди з тої причини, що радянське посольство знайшлося в скрутному становищу ізза необережности деяких урядників його в шпіонській діяльности в Польщі. Радянський військовий представник у Варшаві, Безсонов, на суді замішаний у справі видання секретів радянською агентови урядовим формaном польської амуніційної фабрики, якого засуджено на 10 років до вязниці.

Брадін, приятель Беседовського, котрий втечею з посольства в Парижі врятувався від чекіста Роземана, також відмовився їхати з Варшави до Москви, як того домагався Роземан. Радянська леґація протестує перед польським правительством проти того, що преса викриває секрети радянського посольства, але преса заявляє, що вона це буде робити й далі.

МОЖЛИВО БРІЯН ПОВЕРНЕТЬСЯ.

НЕ ПОЩАСТИЛО СФОРМУВАТИ ЛІВОГО СОЦІЯЛІСТИЧНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція), 30. жовтня. — Вже минає тиждень, як Бріян подався до димісії, а Франція й досі не має нового правительства. Всі спроби Даладе сформувати коаліційне правительство з радикалів та соціялістів не повелися й він відмовився від дальших спроб.

Думають, що Бріянови доведеться дванацятий вже раз братися за складення нового правительства, але він мабуть ще буде вичікувати, поки спроби инших кандидатів на преміера не завалиться.

ВІДГУКИ В ЛОНДОНІ.

КАТАСТРОФА НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ ВЖЕ ПОЧИНАЄ ВІДБИВАТИСЯ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН (Англія), 30. жовтня. — Катастрофальний спад цінностей на нюйорській біржі вже почав давати себе болюче відчувати на лондонській біржі. В Англії починають боятися, що ця катастрофа негативно відобється на міжнародній торговлі й може бути ознакою насуваючоїся тяжкої економічної кризи в Америці.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК.

БУДАПЕШТ (Угорщина), 30. жовтня. — У вязницях Угорщини тепер оголосили голодовий страйк політичні вязні, домагаючися ліпшого трактування їх зі сторони вязничної влади та ліпших харчів.

НАЙБІЛЬША КНИЖКА В СВІТІ.

ЛОНДОН (Англія), 30 жовтня. — Приготована до друку найбільша книжка в світі: каталоґ Британського Музею. Цей каталоґ буде мати 5,000 томів. Над складанням його працювали 10 років, а витрати на нього пороблені вже в сумі 1,000,000 долярів. Друкуватиметься він усього в 600 примірниках.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОКАРАЛИ ХАБАРНИКА

У Вашинґтоні присяжні судді видали оречення, яким звернули на себе увагу цілої Америки. Бо ото прийшлося перший раз в американській історії судити одного з найвищих державних урядовців за хабарництво. Засуд, який упав на Алберта Фола, бувшого секретаря внутрішних справ, являється виімковим явищем. І власне тому та подія звернула на себе загальну увагу.

Засуд стрінувся всюди з загальним признанем для суддів, котрим мабуть не так легко було прийти до того оречення, коли радили цілий день і цілу ніч. І не диво. Оборона Фола використовувала штучно всі можливі моменти, щоби при їх допомозі грати на чувствах суддів. Оборона представляла Фола як великого патріота, котрий виняв за дешеву ціну великі нафтові поля свому приятелеви на те, щоби ті поля використати на случай війни з Японією, а на таку мало тоді заносится. До того судді мали перед собою образ обжалованого Фола в такім оплаканім виді, що дійсно вже цей самий вид міг проговорити до людського сентименту й настроїти суддів прихильно. Перед лавою присяжних суддів сидів ото майже 70-літний старушок, котрого привезли на візку, бо він вже навіть ходити не міг.

Ціла судова розправа виглядала радше на операційну салю, до якої принесли хорого на заразливу хоробу Фола, котрого треба було доконче оперувати, а лікарі не знали, що робити, бо не знати, чи хорий видержить ту операцію. З чисто людського згляду треба було співчувати з Фолом. Та вища мораль, вища державна рація наказувала поставити вище здоровля суспільности ніж одної людини.

І ось тому присяжні судді узнали Фола винним злочину хабарництва. Вони сповнили свій горожанський обовязок, а сповнивши його, заявилися за помилуванням Фола, керуючись при тім вже чисто людськими зглядами.

Сім літ не допускала оборона Фола до судової розправи, вишукуючи всі можливі способи, щоби її щораз далі відтягати. Загал вже почав сумніватися в те, щоби така розправа могла відбутися. Тому засуд Фола являється свого рота триюмфом справедливости, бо вона досягла таку людину, про яку не думали, що її вдасться засудити. Коли зважити, що нафтовий маґнат Синклер сидить у тюрмі, та що другий міліонер, Доґені, стане незабаром перед судом за те, що підплачував таких високих урядовців як Фола, то треба признати, що в Америці маємо зворот до кращого. Бо отсе розпочалися спроби узздоровлення державного апарату.

НАШІ ЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ

(Реферат д-ра Л. Мишуги, виголошений на річнім засіданню Головного Уряду Обеднання).

(Докінчення)

Політичні чинники Рідного Краю прийшли рівнож до переконання, що треба доконче удержувати в якімсь европейськім центрі **Українське Інформаційне Бюро.**

На таке бюро найкраще надається Швайцарія, а особливо Женева, бо там є осідок Ліґи Народів. Там і прийде на чергу дебата над питанием охорони національних меншин. Питання це витягне й українську справу. Тому вже з того погляду треба мати в Женеві своє Бюро, яке навязалоб зносини з тамошньою пресою й намагалося промостити собі шлях до тих, що можуть видвигнути нашу справу перед Ліґою. Кромі цього таке Бюро малоб сталий контакт з краєм і обдержувалоб все нові матеріяли польських насильств, стараючись провести той матеріял у чужинецьку світову пресу.

Са старий край такого Бюра здержати не може і відкликається до Заморських Українців з проханням, щоби вони перебрали хоч частину покриття коштів.

Хай нікого не дивує, що старий край звертається до нас о поміч на такі нові потреби. Навпаки, треба радіти, що там на рідній землі життя розвивається, не звертаючи уваги на матеріяльні злидні й політичний гнет. Бо ото мимо матеріяльної скрути краєві економічні та культурні установи та організації заявили готовість дати матеріяльне забезпечення інституції, яка незабаром розпочинає свою діяльність, а яка зветься:

Науковий Інститут Українських культурних та Економічних Установ.

Отсей Науковий Інститут поставив собі за завдання дати наукові основи нашому, в першу чергу економічному та взагалі громадському життю. Він має дати українській молоді фахову освіту, а українському народови високо кваліфікованих працьовників, яких фахові кваліфікації забезпечилиб їм матеріяльну екзистенцію. Згадую тут за цей Науковий Інститут, щоби на нього звернути увагу американських Українців, а разом з тим вказати на ту відрадну появу як доказ, що старий край, мимо польської екстермінаційної політики, шукає щораз нових способів самооборони. Мимо важкої руки наїзника і матеріяльної скрути, народне життя йде вперед. А американські Українці повинні мати це на увазі й тому, що веде край до поступу й волі, пособляти.

Приходиться ще звернути увагу на наші тутешні відносини і заговорити про

б) Наші завдання в Америці.

В першу чергу піднесу потребу розбудови нашої політичної сили. Бо не прийдемо тут ніколи до політичного значіння і сили, коли не зорганізуємо себе в одно велике політичне тіло. Тому саме Обеднання покликало на останнім конгресі комісію, яка мала доложити старань, щоби українські імігранти ставали американськими горожанами та щоби організувалися в ситезенські клюби, як республиканські так і демократичні. Обеднанне хотіло довести до того, щоби українсько-американські горожане диференціювалися під політичним оглядом, а зорганізувавшися в республиканські чи демократичні горожанські клюби, щоб побудували свої централі й тою дорогою добивалися своїх прав в Америці. Бо через американські партії можна вплинути на уряд навіть в таких справах, що торкаються відродження нашого рідного краю. В такий спосіб можна ще допомогти нашим людям заняти високі урядові посади, а то й добитися хоч одного українського представника в Конгресі.

Тому треба тепер доложити всіх старань, щоб поставити в Америці

Централі Горожанських Клюбів,

одна республиканська, а друга демократична. А Обеднанне, як начальна репрезентація цілости української іміграції, повинно бути в тіснім звязку з тими централями й разом з ними виготовляти один спільний плян, коли ходить про іміграційні справи, протести в справі польської окупації в Галичині, або в таких справах як перепис населення, про котрий тепер у нас так богато говориться, і т. п. Обеднанне повинно висилат разом з тими централями спільні делеґації до вашинґтонського уряду, коли ходить про інтервенцію в загально-народних справах, торкаючихся наших поневолених земель в Европі, чи навіть таких як перепис населення, коли нам не дають можности записуватися при ценсузі Українцями. Такі справи спільні всім Українцям, й тому саме Обеднанне повинно давати щодо них ініціятиву, а Американські Українці повинні виступати в таких случаях як одна цілість. Додаю, що разом з тими двома горожанськими централями виступалаб ще при таких нагодах і Ліґа Ветеранів американської армії українського походження.

Далі треба нам звертати увагу на потребу

Організації Українських Професіоналістів.

Ми вже маємо в Америці значне число українських адвокатів, учителів, інжинірів, лікарів і т. п., котрі покінчили тутешні високі школи й розбрилися по широкій Америці й хоч почувають себе Українцями, не остають між собою в ніякому звязку. А це получене з великою шкодою для нашої іміграції і українськоі справи взагалі. Між тими робітниками є поважне число людей старших, котрі могли би спожити ще тепер велику місію, колиб позасновували такі професійні організації й повтягали до них тих, що тут родилися й менше цікавляться українським питанням.

Що більше. Такі професійні спілки моглиб ввійти в тісніший контакт з такими самими організаціями на Західній чи Великій Україні, моглиб одні другим в многих справах пособляти й одні других відвідувати. Це може мати далекосяглі наслідки, бо згодом можуть повстати такі відносини, що богато з тих професіоналів могли би вернутися на рідну землю, згл. поїхати до землі батьків своїх і там осісти.

Думаю, що українська преса в Америці повинна рушити ту справу, а видатніші наші професіоналісти повинні дати ініціятиву до заснования того рода організацій.

При тім годі поминути

Товариства Української Молоді.

І жаліти треба, що засноване в Ню Йорку Товариство Української Молоді припинило свою діяльність. Поминаючи українську тут роджену молодь, яка ходить до гайскул, а якої вже маємо велике число, маємо тут доволі університетської молоді, котра ходить цілком самопасом. Треба доконче основувати за ініціятивою свідомійших одиниць по більших центрах Товариства Української Молоді, бо інакше розплинеться та молодь ще так в нас на наших очах і для нашого народу з неї ніякої користи не буде.

А щоби ратувати нашу молодь, щоб доростаючій новій тут вже родженій і вихованій інтеліґенції дати кращу можливість пізнати свою культуру й історію, являється необхідним покликати до життя

Товариство Поширення Української Культури.

Це товариство чи видавництво малоб сповнити велику культурну місію. Воно малоб піднести культурно нашу американську іміграцію й продовжити її існування. Тим самим малоб він воно велике загально-народне значіння. Бо вже крайна пора, щоб обзнайомити наше молоде покоління, а рівнож й англьо-саксонський світ з нашою історією творчости, щоб їх зацікавити українським народом, його будівничою й його національними змаганнями.

Не легко здати собі справу, як важко це перевести, коли тут так мало маємо людей, здібних до того рода праці, бо про фонди то вже й не згадувати. Але мимо цього, ми мусимо взятися за це діло, а Обеднанне мусить взяти ініціятиву у свої руки.

Здаю собі добре справу, що тим своїм начерком я не вичерпав всього матеріялу. Та я тільки вказав на те, що вже довше ждати не може, коли ми не хочемо оглядати власними очима передчасною кінця нашої іміграції в Америці.

— Що ви такий бешкет робите перед коршмою?
— Я хотів би до середини, а коршмарка мене не пускає!
— То йдіть до хати, що будете тут галасувати?
— Та я й хотів би, коршмарка мене не пускає. Коршмарка, то моя жінка!

—o—

Залізничий сторож (до селянина, що йде залізничим насипом): Зійдіть на діл, туди не вільно йти!

Селянин: Як то не вільно! Я заплатив залізничий тікет і хочу йти туди пішки за поїздом, коли спізнився до поїзду!

Іван Вазов.

СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).
(З болгарської мови переклав Михайло Процик).

(23)

Тепер сталося щось страшне, нечуване: дотеперішній, коронований володар Болгарії совгався на заді по кручі та калічився гострими камінями. А поза ним внучка цісаря Андроника дерла, одяг, опускаючися соромливо по стрімкім ярі. Коли за ними зісунувся і гвардієць із клунком. утікачі задержалися на вузкій песчаній смузі, що ділила Янтру від підніжа скелистого рога.

Ріка гуділа перед ними, била чорними филями об беріг.

Темір шаблею пробував глибину ріки. Янтра тепер не була велика, але мала глибокі вири. Вірний Татарин намацав брід і перейшов на другий бік ріки. Замочився лише по пояс. Тоді вернув і перепровадив Смілеця. Колиж вернув, щоби перепровадити Марію, вона налякалася чорної води та не хотіла ввійти до неї. Надармо Смілець заохочував її до другого берегу. Марія весь час плакала.

— Бійся Бога! Не трать часу!

Марія з розпуки кинулася на пісок. Тоді Смілець знову перебрив Янтру.

— Маріє!

— Не можу!

— Перенеси її, Теміре, нема иншої ради!

Смілець поміг посадити на хребті Татарина заплакану жінку. Вона обняла сильно Темірову шию.

— Ах! ах! ах! — зойкала зі страху, сорому і розпуки, а по боках піддержували її Смілець і гвардієць.

Вийшли на плоский беріг ріки.

Поли одягу Марії були таком мокрі.

Тут нараджувалися, а Марія тимчасом відпочивала. Потім звернулися на північ, щоби віднайти дорогу, що йшла у підніжа гарвану, а знімалася в напрямі нинішнього Арбанаса. Постановили шукати захисту на цю ніч у недалекім монастирі, якого ігумен був прихильником Смілеця.

З тої дороги втікачі глянули востанне на Тирнову. Вежі, палати і зубаті мури Царевця відбивалися виразно в глибинах зоряного неба.

Ах, якже цей Царевець був тепер високо... як далеко!... Смілець зітхнув глибоко. Марія плакала.

„Лісові птахи".

А щож сталося з Радоілом? Радоіл вештався тепер по Старій Планині. Коли Радоіл вертав перед татарською погонею, без Славки, пішло за ним і тридцять його товаришів. Незадово число збільшилося, пристало богато з бувших його юнаків і нових, яких заманила його гайдуцька слава і добра заплата. Бо Радоіл відкопав тимчасом свої укриті скарби. А що Тирнова й усі границі були для нього замкнені, Балкан приняв його гостинно.

У страшний люти дав він певну свободу грабіжницьким інстинктам своїх юнаків. Вони грабили, вязнили, вбивали всюди довкола. У розгсні перейшли й поза гори; не розріжняли, що болгарське а що грецьке. У такому волокитстві стрінули трох татарських грабіжників, які задля добичі зайшли аж до Росиці. Воєвода приказав повісити їх на гиляці й підпалити. Живі Татари горіли помало, а Радоіл вдоволено приглядався, як вони страшно кидалися над полумям. Приказав поубивати і їх коней.

Потім заходив цілу громадку Татарів, які ограбили та підпалили одно село. Пігнав їх назад у село, вигнав із горіючої стайні худобу, що там ревіла, а загнав тридцять Татарів, замкнув їх із надвору та ждав, аж поки будинок не спопелів. Пощадив лише одного Татарина та післав його до Азатина-бея, щоби розказав йому, що бачив і що Радоіл присягнув посадити його на пал, як схопить його.

Таке робила дружина двацять днів. Але це не вдоволяло Радоіла: все думав про свою жінку, що тепер була в татарському ясирі. А хто зна, може гень далеко за Дунаєм, коли Святославові не вдалося випросити її. Серце його кровавилося.

Товариші старалися розрадувати його, але ніщо не було в силі потішити його. Мучила теж його страшна думка, що він несправедливо знищив Славчиного батька. Не мав хвилі спокою. Ця завмерла совість пробудилася тепер.

Одної ночі взяв із собою двацять товаришів і пішов до Тирнови, переодягнений за черця. Як дійшов до Годиславових воріт, застукав. Товариші скрилися в тіни довкола будинків. Як йому відчинили, велів сказати, що з гір прийшов чернець і приніс поздоровлення від Славки. Зараз впустили його до Годислава. Цей відразу пізнав Радоіла та поблід.

— Розбишако! — крикнув — чого приходиш? Осталася мені лише душа, візьми й її!

Радоіл припав на коліна і підвів зложені руки.

— Боярине, прости мені! Я согрішив перед тобою і перед Богом. Спалив тебе несправедливо — говорив Радоіл благальним голосом, а рівночасно виняв ізза пазухи чималий вузлик, розвязав його та висипав на долівку богато золота, срібла та самоцвітів.

— Годиславе, це варта тричі стільки, що твоє спалене майно, прийми це, бо моя душа не має спокою.

Годислав гнівно відсунув скарби.

— Дочку мені віддай, Радоіле. Що ти зробив із моєю дочкою?

— Татари схопили її, бояріне, тепер вона в гаремі Чокія!

І Радоіл заплакав.

Годислав закаменів на хвилю.

— Що? Схопили її погані? І ти позволив забрати її поганцям? Ти не вмів оборонити моєї дочки?

Радоіл із плачем розказав йому подрібці схоплення і пригоди з табору Чокія.

— Бояриие, я провинився! Піддаюся твоїй волі. Коли хочеш, видай мене, хай мене повісять, я заслужив на це. Коли хочеш, остав мені життя, я вирву з їх рук Славку. Навіть із дна пекла видістану її, колиб там була.

Годислав глядів на нього непритомний. Очі його заповнилися сльозами терпінни.

— Коли так, то йди, йди! Візьми собі ці скарби, але вирятуй мені дочку!

— Ні, це твоє, мені цього не треба, я маю доволі для себе.

Радоіл заложив ковпак і чернецьку рясу, щоби відійти.

— Перед ким скриваєшся? — спитав його Годислав.

— Перед Смілецем... Я вбив кількох Смілецевих людей тай і тим согрішив.

— Якто, перед Смілецем? Нещасний, чи ти нічого не знаєш? Смілець утік тому три дни, тепер нема ніякої влади у Тирнові. Такі, як ти, шляються свобідно по Тирнові... Іди з Богом і вирви з неволі Славку.

— Присягаю, що зроблю це, бояріне!

Радоіл оставив черночу рясу та вийшов.

Коршма.

Була темна ніч. Чорні хмари покривали глибокою мрякою сплячу столицю. Сильний вітер дув у темряві.

Радоіл перейшов безлюдними вулицями і пішов у північну сторону міста. Товариші, наче тіни, посувалися за ним. Уайшов до низької, задушливої коршми, до тої самої, в якій мо колись бачили Теміра з трома розбишаками, замовленими для вбивства Святослава.

Два циганські каганці слабо освічували коршму.

— Добрий вечір — відізвався Радоіл до двох людей, що сиділи на лаві та держали склянки вина в руці.

— Дай, Боже, здоровля, воєводо — відповіли. — Те були Іван і Станко, два вірні Радоілові товариші. Вони оставили инших біля Годиславового дому, а самі прийшли тут, щоби постаратися про це, що було потрібне для дружини.

Радоіл присунув триніжний дубовий стілець і сів біля них.

Втішилися, як побачили його цілого та здорового.

— Якжеж там пішло з Годиславом? — спитав Станко.

— Полекшало мені, як я йому висповідався з гріху і дістав прощення — відповів Радоіл.

Іван налив йому вина і подав.

— Випий.

— Не хочу, хочу пити кров татарську!

— Куди підемо тепер? — спитав Іван.

— Ловити знову Татарів. Підійдемо до Чокієвого табору.

Одначе Іван не похвалив того.

— Чому маємо там смажитися? Чи не можемо їм відібрати Славки.

— Повбиваємо більше Татарів.

— Гей, коршмаре, дай вина! — озвався горляним голосом у дверях якийсь високий мущина, бородатий, грубого лиця.

І ввійшов.

Радоіл із товаришами звернулися до нього, вдивлялися в нього, але не могли доглянути його рисів у сутінку.

— А! Богор! — озвався Іван.

— Добрий вечір, славний воєводо — сказав Богор. — Чи не правдаж, що гора з горою не зійдеться, а людина з людиною зійдеться?

Радоіл нахмарився і глянув із відразою на ката. Та як пригадав собі, що в татарськім таборі Святослав говорив йому, що Богор тепер його вірний слуга, розяснилося йому.

— А ти відкіля? Де ти загубився, воєводо? — спитав Богор.

— Я був насамперед у Татарів.

— А бачив ти князя?

— Так.

— А потім?

— Я втік від Татар. А ти?

— А я знову йду туди. Я тепер на службі у Святослава.

— Я також туди.

— І ти?

— Хочу якнайбільше татарських голов.

— Коли так, то можемо йти разом, куди схочеш — сказав Богор. — На здоровля, хай живе князь Святослав! — додав він і вихилив склянку, що йому налив Станко.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОНЕВОЛЕНА ВІРМЕНІЯ.

Вірменія це один зі старих народів, що замешкує в Азії. Це перший нарід в Азії, котрий приняв віру Христову. Тодішня могутня держава вірменська старанно плекала християнство. Міліони найкращих синів її проливали свою кров в обороні християнства проти магометан та будистів. В десятім віці по Різдві Христовім, коли папа римський з царем німецьким організували хрестоносний похід до святої землі, щоб вирвати цю колиску християнства з рук нехристіян Турків, тоді Вірмени пристали до цього походу й дали пів міліона свого війська та богато поживи для цілої хрестоносної армії, що йшла з Европи.

Тепер Вірменія числить заледви 2,000,000 населення, що жиє на території 50,000 миль квадратових. Голгофта вірменського народу є страшною й тяжкою, що тягнеться майже від його колиски й не відомо, коли скінчиться. Перед Великою Світовою Війною Вірменів різали, нищили всяке добро їх, культуру, цивілізацію і т. п. Це робили ріжні Абдул Гаміди та дикі турецькі паші й везири. Коли прийшла Велика Війна, то нещасливий вірменський нарід повірив, що вона положить кінець тому турецькому насильству. Та ту надію „вітер розвіяв морем, хвиля рознесла'', як співав наш поет Т. Шевченко. Коли настала війна, почалися нові переслідування і різня Вірменів. В тій різні згинуло один міліон і двісті пятьдесять тисяч невинного люду. Турки мордували їх в помешканнях, на вулицях, по вязницях. Малих хлопців зганяли на ринки і рубали їх сокирами та ножами, а за кордоном поліції ридали й рвали на собі волосся їх нещасливі матері. Цілі міста вірменські й все, що жило в них та нагадувало дух вірменський, нищилося й плюндрувалося. Людей гнано мочарами та багнами, де вони вмирали з голоду та від зарази. Гинули жінки, мущини й діти. Спинялися на нічліг на цвинтарях, де затруте повітря від ледви присипаних трупів косило сотки живих ще трупів. Не далеко міст валялися по землі то якась рука, то нога, то обгризені ребра й другі частини гниючого мяса людського; що повитягали пси зі спільних гробів замучених Вірменів. Вода Евфрату була затрута гниючими трупами.

Вірменія від вісімсот літ жила в неволі, поділена між Росією й Турецчиною. На побіду антанти вірменський нарід покладав всю свою надію. Він числив на сумління народів, вірив незломно гаслам, в яких імя велася війна. На війні охотники вірменського народа бились завзято в рядах французької армії та в рядах російської, бо вірили, що ці армії на своїх штиках принесуть вільність нещасному вірменському народові.

В 1916 р. був складений тайний договір, по котрому Вірменія мала бути поділена між Англію, Францію й Росію. Окупація французькими військами частини Вірменії воскресила надії серед Вірменів. Сотки тисяч вірних синів Вірменії повернулися з вигнання до рідної Вірменії, маючи запевнену Французами свободу в свойому краю. Тимчасом скоро ввійшли до Вірменії війська Мустафи Кемаля, виганяючи французькі війська, котрі навіть не боронилися, бо вже шукали згоди з моло-до-Турками. Вірмени, що не встигли утікти перед Турками, впали жертвою страшної турецької різні в Марах і Гаджу.

Отже не змінилось нічого на користь Вірменів, помимо страшних потрясень Світової Війни. Хоч у 1918 році повстала незалежна вірменська република на Кавказі, та в два роки пізніше зістала загарбана большевиками й по давньому царському указі знову становить частину Росії.

Історію та неволю вірменського народу можна порівняти до неволі українського народу, лише з тією ріжницею, що вірменський нарід поділений на три части, а наш нарід на чотири. Ріжниця ще та, що вірменський нарід вісімсот літ в неволи, а наш чотири сотні, та окупанти однаково жорстокі, як наші так і вірменські.

В. Гасій.

Історична жінка.

— Що каже твоя жінка, як ти так пізно в ночі вертаєшся до дому?

— Тоді вона стає історична.

— Ти певно хочеш сказати: істерична?

— Ні, історична! Вона зачинає співати мені цілу мою і свою історію.

Між дітьми.

— Що сталося Степанкові, що так кричить?

— Зїв забогато яблок і живіт розболів його. Не вміє ще рахувати, тому не обчислився зі силами.

—o—

— Уяви собі — моя теща впала в саджавку в нашім саді, одначе її врятували.

— А не говорив я тобі, що ваша саджавка заплитка!

—o—

— З чого поправді жиє ця стара Коцюбиха?

— З журналістики.

— Як то з журналістики?

— Дає оголошення до ґазет, що вона гарна й молода та бажає вийти заміж, а потім продає марки, що їх люди долучують на відповідь.

—o—

— Їдьте помаліше! За катастрофу не тяжко!

— Не боюся катастрофи, маю ще два авта.

—o—

— Сспівчуваю з тобою, приятелю! Ось бачу, як моя жінка розповідає твоїй жінці, що я купив їй соболеве футро.

—o—

— Що тут робиш, дитинко? Чого так сидиш серед подвіря?

— Мама казала мені сидіти тут, бо буде зараз дощ, а мама не має нині часу мити мене.

ЙОҐІ ВАСАВА.

(Японське оповідання).

На горі Котікура жив колись йоґі, що звався Васава. Ходив по дорогах і по місті та просив милостині. При кождім заговоренні додавав:

— Чудова жінка, чудова жінка. В нашій хаті є чудова жінка.

Міністер Шура, королівський любимець давав раз милостиню цьому йоґі та з його слів, погляду тай рухів зрозумів, що Васава має жінку, про якої вірність сильно переконаний. А йоґі не знав, що вміють жінки. І гордість убогого йоґі розсердила королівського урядовця. Післав за ним службу, щоби стежила його, щоби довідалася, де йоґі живе. Казав також, щоби приглянулися добре, куди заходиться в його хату та як відчиняються двері. Потім, гарно зодягнений, вийшов Шура в той час, коли йоґі виходив за прошеним хлібом. Дійшов до хати, в якій жив йоґі, та дав знак, про який знав, що є знаком йоґі. Жінка відчинила, а міністер озвався:

— Де ти, красавице?

А потім спитався:

— Де тебе йоґі найшов?

Жінка дала йому зовсім смілу відповідь:

— Хто я, цього не знаю, гарний чоловіче. І не знаю, відки я. Знаю лише йоґі й моє леговище тай здогадуюся, що з того складається світ. Та тепер бачу, що є ще інакші чоловіки.

З тої розмови прийшло до вікнної забави й обоє зазнали всіх радощів. Нараз перед хатою роздався голос йоґі. Жінка сказала:

— Не бійся, миленький!

І в ній в тій хвилі пробудилася прикметна жінці хитрість.

Стала заводити, а йоґі знадвору допитувався:

— Що? Що сталося?

Жінка відповіла:

Маю кольки в цілому тілі. Не можу ні говорити, ні встати, ні пійти відчинити. У сні показалася мені богиня та сказала мені: „Твоє тіло мучитимуть нині болі. Колиж твій чоловік завяже собі очі сім разів зложеною хустиною, коли перейде сім разів по хаті, при чому мусить співати та грати на ґітарі, твій біль скоро минеться". Тому зроби так, щоби я могла видужати.

Йоґі зробив так, а міністер тимчасом незамітно вийшов із хати та пішов додому. Коли вже був геть, жінка відчинила йоґієму хату. А чоловік нічого й не сподівався.

Одного дня вийшов йоґі знову до міста та грав на ґітарі, а при цьому раз-у-раз говорив:

— Гарна жінка, гарна жінка, в моїй хаті є гарна жінка!

Міністер відповів йому:

— Гарна жінка в твоїй хаті? Вона була вже також у моїй.

Йоґі счудувався, тому спитався:

— Я живу геть за містом серед великої гущавини. А де ти живеш?

Міністер на це:

— Я був там, де був клич: „Перевязка на очі!"

Ці слова поразили йоґі наче блискавка. Колиж прийшов знову до себе, сказав собі:

— Яку погану гру грають жінки, хоч мають такі очі. Колиж такою є ця, що я її від дитинства виховую в себе, то чого можна сподіватися по инших?

І роздумував над усім. Тому не подивуймося, що став аскетом.

— Чи ви, пані, говорите по французьки?

— Так, одначе не люблю тієї мови, бо мушу надумуватися, заки щось скажу...

Суддя: Чому обвинувачений вкрав цей годинник?

Обвинувачений: Бо я думав, що він щирозолотий.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „ЖЕРЕБЕЦЬКА ЛЮБОВ", відділ 144 У. Н. Союза, в Ню Йорку, Н. Й.

улаштовує

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО ЛИСТОПАДА 1929 РОКУ

(SATURDAY, NOVEMBER 2nd, 1929)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Початок точно в год. 7.30 вечером. — Вступ 50 центів.

Музика добірна.

Родимці! Тов. „Жеребецька Любов" отсим запрошує Вас до численної участи в цім балю, де будете мати нагоду гарно забавитись в товаристві своїх знакомих. Приходіть і приводіть своїх знакомих! За добру забаву ручить — Комітет. 255,7

НОВИНА! НЮ БРИТАН І ОКОЛИЦЯ! НОВИНА!

ЩОСЬ НАДЗВИЧАЙНО ГАРНЕ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО СПІВАЦЬКОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відограється представлення під заголовком

„ЗА НЕМАНЬ ІДУ"

оперета в 4-ох діях В. А. Александрова зі співами

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО ЛИСТОПАДА 1929 РОКУ

В СВОЇМ У. Н. ДОМІ на Ервін Плейс, НЮ БРИТАН, КОНН.

Початок точно в годині 7-мій вечером.

Вступ для дорослих 50 центів; для дітей 15 центів.

Шановна Громадо міста Ню Британ і околиці! Перший раз відограється таку важну оперету за НЕМАНЬ ІДУ, де містить в собі інтересні виступи, як: співи, музика, хурти, соля і дуети. Отож, дорогі Українці і Українки, сподіємося, що не пожалуєте труду та возьмете численну участь в тім величнім представленню, а тимсамим додасьте нам духа до дальшої праці. Ми, Українці, на іміґрації в Америці ґуртуймось і помагаймо одні другим.

255 За вдоволення ручить — Комітет.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ЗАПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ РОГАТИНЩИНИ

улаштовується

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО ЛИСТОПАДА 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ГАЛІ,

57-59 BEACON STREET. NEWARK, N. J.

Початок в год. 7.30 вечером. — Вступ 40 центів.

Весь дохід призначений на старий край.

Громадяни-ки і Земляки Рогатинщини!

Комітет запрошує Вас на цей бал, отож приходіть громадно, з'ясне пожалуєте, як рівнож будете мати нагоду побачитися зі своїми краянами та забавитесь довolі, а тим самим поможете своїм братам в старім краю. На бали буде приграватн первоурядна музика. — Незабудьте, 2-го листопада, 1929 р. 255

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ краянку Катер. Крупник, вдова, по батькові Грецюк, походить з Грушева, повіт Теребовля. Мав перебувати в Ню Йорку. Маю до неї дуже важну справу. Хтоб про неї знав, або вона сама, хай голоситься до: NICHOLAS TRENDOWACKI, 3190 Jacob St., Hamtramck, Mich. 255-6

ЯК РОЗБУДОВУЄТЬСЯ ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ В АМЕРИЦІ А ПОЛОЖЕНА В МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

Теперішними часами поселилися слідуючі:

Іван Найда, Філаделфія, Па. Антін Мурований, Реново, Па. Іван Дерев'яний, Реново, Па. Стефан Сахарчацький, Реново, Па. Стефан Патен, Ст. Франкоїс, Мо. Петро Козак, Бріджпорт, Па. Теодор Зубрицький, Філаделфія, Па. Михайло Стельмах, Палмертон, Па. о. Вол. Петрівський, Нантікок, Па. Михайло Пеленський, Філаделфія, Па. Григорий Кирилюк, Флорида.

Ті, що купили, а ще не побудувалися: Михайло Рибак, Філаделфія, Па. Ілько Кісь, Філаделфія, Па. Семен Рутецький, Філаделфія, Па. Михайло Полохайло, Філаделфія, Па. Андрій Антоків, Філаделфія, Па. Іван Липак, Шамокін, Па. Лев Лучковий, В. Колінґзвуд, Н. Дж.

От бачите, де будучність? А ми маємо на тисячу родин місце, щоб могли поселитися одні попри других. Не один думає, щоби мати пару акрів землі, а тут у місті, де роботу, то добре поводилося. А то можна мати, але у Мілвіл, бо всі землі, які продаємо, і на котрих поселилися Українці, лежать в місті Мілвіл. Отже для тих, що дбають про свою будучність і своїх дітей, варта сказати, що діти можуть користати з висших шкіл, і українці вчаться в українській школі. По скінченню школи вони не мусять покидати родинного дому, бо мають на місці, місцеву вигоду, відповідне заняття, а при тім всім чистий і здоровий воздух. Хто хоче про все те на місці переконатися, нехай приїде, або пише на адресу:

ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,

640 W. Main Street, Millville, N. J. (Tel. Millville 577.)

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

ЕМІЛІЯ УГОРЧАКОВА має великий склад найкращих українських строїв і ріжних костюмів для аматорських представлень і народних виступів, як також прибори до характеризування. При замовленнях треба присилати точний спис всіх і потрібних річей. Виконуємо також народні строї хатніми фотографуваннями. Замовлення на костюми до представлень треба присилати на тиждень з рана перед представленням на слідуючу адресу:

Mrs. E. UHORCHAK

216 Washington St., Jersey City, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ.

які можна набути у книгарні Свобода

ЗУСТРІЧ. Новорічна песа-казка в 2 діях. В. Король-Старий ..... 15 ц.

ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмовна песа в 2-ох діях. Я. Вільченко ..... 20 ц.

ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК, песа-казка для дітей у 6-ох картинах. Галина Орлівна ..... 15 ц.

ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну дію. Ст. Чубатівна ..... 15 ц.

ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях ..... 15 ц.

САМОТНЯ У ЛІСІ, песа на одну дію. Е. А. Чебишева-Дмитрієва ..... 10 ц.

МАЛИЙ ТАРАС, діточа песа на 3 дії. В. Шопінський ..... 20 ц.

СВЯТО ВЕСНИ, сценічний образок на дві дії зі співами та хороводами. Василь Софронів ..... 25 ц.

„SVOBODA"

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.